

Sygn. akt II UK 200/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 stycznia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący)

SSN Zbigniew Myszka (sprawozdawca)

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z wniosku E. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

z udziałem zainteresowanych: B. S., B. G., W. K., A. O., C. S., M. S., M. S., I. S., L. Z., E. Z.

o wydanie zaświadczenia z zakresu ubezpieczeń społecznych,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 16 stycznia 2020 r.,

skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 18 stycznia 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

**oddala skargę kasacyjną i zasądza od skarżącego na rzecz E.
P. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów
zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
wyrokiem z dnia 18 stycznia 2018 r. oddalił apelację Zakładu Ubezpieczeń

Spółecznych Oddziału w S. od wyroku Sądu Okręgowego w S. V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 28 lutego 2017 r., zmieniającego decyzje organu rentowego z 24 i 25 czerwca oraz z 12 lipca 2013 r. w ten sposób, że odmówił płatnikowi składek E. P. wydania zaświadczeń A1 o podleganiu zainteresowanych: B. S., B. G., W. K., A. O., C. S., M. S., M. S., I. S., L. Z. i E. Z. polskiemu ustawodawstwu ubezpieczeń społecznych we wskazanych okresach wykonywania przez nie pracy na obszarze Niemiec.

W sprawie tej ustalono, że E. P. prowadziła na terenie Polski i Niemiec działalność gospodarczą pod nazwą Doradca E. P. w zakresie doradztwa i organizacji szkoleń na przygotowanie osób do świadczenia usług opiekunek osób starszych z równoczesną nauką języka niemieckiego. Zainteresowane świadczyły pracę na rzecz płatnika składek w oparciu o umowy o świadczenie usług opiekuńczych nad osobami starszymi w Niemczech, ale - wbrew stanowisku organu rentowego - nie były tam wysłane do wykonywania tych samych czynności w zastępstwie innych pracowników, którym skończyły się okresy delegowania, ponieważ występowało wykonywanie pracy przez kolejno po sobie następujące osoby, które w umówionym zakresie wykonywała własne obowiązki. Oznaczało to, że zainteresowane nie były nie wysyłane w celu zastąpienia innych delegowanych pracowników. W konsekwencji nie miało do nich zastosowania wyłączenie, o którym stanowi art. 12 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady Wspólnot Europejskich nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. EU.L. 200 z dnia 7 czerwca 2004 r., s. 1; dalej jako rozporządzenie nr 883/2004).

W skardze kasacyjnej organ rentowy zarzucił naruszenie: 1) art. 12 ust. 1 rozporządzenia nr 883/2004, przez błędną wykładnię i przyjęcie, że zainteresowane powinny podlegać polskiemu ustawodawstwu w spornych okresach, 2) art. 11 ust. 3 lit. a rozporządzenia nr 883/2004 przez jego niezastosowanie; 3) art. 11 ust. 3 lit. a oraz art. 12 ust. 1 rozporządzenia nr 883/2004 przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie wskutek przyjęcia, że w spornych okresach zainteresowane podlegały polskiemu ustawodawstwu.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący sformułował zagadnienie prawne, czy w świetle art. 12 ust. 1 rozporządzenia

nr 883/2004 w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 465/2012 osoba, która wykonuje działalność jako pracownik najemny w państwie członkowskim w imieniu pracodawcy, który prowadzi tam swą działalność, a która jest delegowana przez tego pracodawcę do innego państwa członkowskiego celem wykonywania pracy w jego imieniu, nadal podlega ustawodawstwu pierwszego państwa członkowskiego w sytuacji, gdy jest wysłana, aby zastąpić inną delegowaną osobę. Wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w innym składzie, albo uchylenie w całości również poprzedzającego wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazanie mu sprawy do rozpoznania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu drugiej instancji i rozstrzygnięcie sprawy do istoty oraz zasądzenie od płatnika składek na rzecz organu rentowego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną płatnik składek wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie od skarżącego organu kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zawierała usprawiedliwionych podstaw kasacyjnego zaskarżenia. W szczególności z braku proceduralnych podstaw kasacyjnych Sąd Najwyższy był związany ustaleniami faktycznymi zaskarżonego wyroku, z których miarodajnie wynikało (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), że osoby zainteresowane nie były kierowane do pracy za granicą w celu zastępstw innych, wcześniej delegowanych zatrudnionych w Niemczech, którym skończyły się kontakty na sprawowanie uciążliwej opieki nad osobami niepełnosprawnymi lub w zaawansowanym wieku, wymagającymi całodobowego świadczenia absorbujących psychicznie i fizycznie usług zdrowotno-socjalnych. Wymuszone takimi specyficznymi okolicznościami zatrudnianie zainteresowanych „opiekunek” zostało prawidłowo ocenione przez Sądy obu instancji jako wykonywanie odrębnych kontraktów opiekuńczych nie tylko ze względu na szczególnie uciążliwy fizycznie i psychicznie rodzaj sprawowanej opieki, ale także z uwagi na usprawiedliwioną potrzebę unikania zbędnych

komplikacji i kosztów administracyjnych oraz niecelowej „fragmentaryzacji” podlegania ubezpieczeniom społecznym w wielu państwach unijnych, które wymuszałyby na zainteresowanych ubieganie się o „częstkowe” świadczenia z różnych systemów zabezpieczenia społecznego.

Wiążące Sąd Najwyższy ustalenia faktyczne, z których wynikało, że zainteresowane nie były wysyłane do pracy w Niemczech dla zastąpienia wcześniej delegowanych opiekunek, których umowy terminowe wyekspirowały, oznaczało, że zainteresowane świadczyły usługi opiekuńcze na podstawie nowych, tj. odrębnych opiekuńczych kontraktów prawa pracy. W konsekwencji płatnik składek i nowo zatrudnione zainteresowane opiekunki nie podlegały dyspozycjom art. 12 ust. 1 rozporządzenia nr 883/2004. W takich okolicznościach sprawy Sądu drugiej instancji mógł ocenić, że z wymienionej regulacji prawa unijnego nie wynika zakaz delegowania kolejnego pracownika na stanowisko, które wcześniej zajmowała inna osoba, której terminowy kontrakt opiekuńczy rozwiązał się z upływem okresu jego obowiązywania, co dyskwalifikuje kasacyjny zarzut rzekomego zastępstwa takiej osoby przez innego delegowanego (por. w analogicznych sprawach postanowienia Sądu Najwyższego: z 2 lutego 2017 r., II UK 137/16, lub 22 maja 2019 r., II UK 168/18, dotychczas niepublikowane, oba odmawiające przyjęcia do rozpoznania analogicznych skarg kasacyjnych tego samego skarżącego).

Mając na uwadze, że podstawy kasacyjnego zaskarżenia zostały oparte na ogólnikowym, polemicznym i chybionym twierdzeniu, jakoby płatnik składek zawierał z zainteresowanymi „jeden i ten sam kontrakt”, czego skarżący nie wykazał ani nie uzasadnił w stopniu wymaganym do weryfikacji zaskarżonego wyroku, Sąd Najwyższy oddalił niemającą usprawiedliwionych podstaw skargę kasacyjną w zgodzie z art. 398¹⁴ k.p.c., orzekając o należnych skarżącej kosztach zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym na podstawie art. 98 k.p.c.